

Bijlage J1. Social return

Social return – ook wel: Social return on investment (SROI) – is een aanpak om meer werkgelegenheid te creëren voor mensen met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt. Inkopers van overheden kunnen, bij het verstrekken van opdrachten, de opdrachtnemer stimuleren of verplichten om kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt te betrekken bij de uitvoering van de opdracht. De uiteindelijke social returnafspraken hebben als doel een bijdrage te leveren aan het vergroten van de arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking of een andere afstand tot de arbeidsmarkt.

Wie zijn social return-kandidaten

Onder social return-kandidaten wordt verstaan personen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Tot deze social return-kandidaten worden gerekend*:

- a. mensen die zijn opgenomen in het doelgroepregister van het UWV (Uitkeringsinstituut Werknemersverzekeringen), ook wel 'arbeidsbeperkten'.

Het UWV houdt het doelgroepregister bij en het UWV kan doelgroepen aan dit doelgroepregister toevoegen en/of wijzigen. Het actuele doelgroepregister kan worden geraadpleegd via (de website van) het UWV.

In juli 2021 bestaat het doelgroepregister uit mensen die vallen onder de volgende doelgroepen:

- mensen die onder de Participatiewet (die op 1 januari 2015 in werking is getreden en de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) vervangt) vallen en van wie het UWV vaststelt dat zij niet zelfstandig 100% van het wettelijk minimumloon kunnen verdienen;
 - schoolverlaters van het voortgezet speciaal onderwijs (vso) en het praktijkonderwijs (pro) die zich hebben aangemeld bij UWV;
 - mensen met een WSW-indicatie (voormalige Wet Sociale Werkvoorziening);
 - mensen met oude Wajong of Wajong 2010 die kunnen werken;
 - mensen met een WIW-baan (voormalige Wet inschakeling werkzoekenden) of een ID-baan (voormalig Besluit in- en doorstroombanen);
 - mensen die via de Praktijkroute in het doelgroepregister instromen;
 - mensen met een ziekte of handicap die is ontstaan voor hun 18e verjaardag of tijdens hun studie, die alleen het wettelijk minimumloon kunnen verdienen met een werkvoorziening (bijv. vervoersvoorziening of een braille toetsenbord).
- b. mensen met een uitkering op grond van de Werkloosheidswet, die deze uitkering langer dan 12 maanden ontvangen of die deze uitkering 12 maanden of korter ontvangen maar 50 jaar of ouder zijn.
- c. mensen die een uitkering ontvangen vanuit de Participatiewet, Arbeidsongeschiktheidsuitkering (WIA), Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA), Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ), Wet inkomensvoorziening oudere of gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) of Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW);

niet-uitkeringsgerechtigden die vallen onder de Participatiewet d.w.z. die kunnen werken maar ondersteuning nodig hebben bij (re)integratie.

***Opdrachtgever / Deelnemer en Opdrachtnemer kunnen gedurende de looptijd van de Raamovereenkomst in onderling overleg bepalen dat ook andere mensen een afstand tot de arbeidsmarkt hebben en worden aangemerkt als SROI-kandidaten.**

Wat is het beleid met betrekking tot social return en aanbestedingen

Het Rijk wil meer sociale winst halen uit inkopen en aanbesteden. Die opdracht is niet nieuw, maar heeft afgelopen periode meer aandacht en belang gekregen. In het Regeerakkoord 2017 staat dat de overheid zijn inkoopkracht beter gaat benutten voor het versnellen van duurzame transities, inschakelen van kwetsbare groepen en om innovatief in te kopen.

In lijn hiermee is de toepassing van de 'klassieke variant' van social return bij aanbestedingen, waarbij social returnkandidaten worden ingezet bij uitvoering van de opdracht, doorontwikkeld naar 'SROI 2.0'. Hiertoe zijn eerst proeftuinen opgezet, waarin ervaring is opgedaan. Zie de brochure 'Maatwerk voor mensen' waarin een beeld is geschetst van de proeftuinen:

<https://www.pianoo.nl/nl/document/15600/brochure-maatwerk-voor-mensen>

De ervaringen uit deze proeftuinen hebben geleid tot een SROI 2.0-beleid van het Rijk. Dit beleid geldt sinds 1 januari 2018. In de in oktober 2019 vastgestelde rijksbrede inkoopstrategie 'inkopen met impact' wordt eveneens uitgegaan van SROI 2.0.

Het Rijk kiest bij SROI 2.0 voor maatwerk. Per sector wordt in samenspraak met de markt gezien wat de optimale bijdrage kan zijn aan social return. De verwachting is dat deze aanpak zal leiden tot nieuwe vormen van social return.

Zo is er gekozen voor een maatwerkmodel. Het Rijk stapt af van (uitsluitend de toepassing van) de 'klassieke variant' van SROI, waarbij de social returnkandidaten verplicht dienen te worden ingezet bij de uitvoering van de opdracht. Het maatwerkmodel biedt Opdrachtgevers binnen het Rijk de ruimte om zelf te bepalen hoe ze SROI willen inzetten om zoveel mogelijk sociale impact te bereiken en zo de inkoopkracht van het Rijk optimaal in te zetten om kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt weer te laten deelnemen aan het arbeidsproces. Zo kan inkoop bijdragen aan beleidsdoelstellingen van de eigen organisaties en aan de doelstellingen van het Rijk als werkgever (banenafsprake, inclusie).

SROI 2.0 beoogt de juiste randvoorwaarden te scheppen om optimaal invulling te geven aan social return zodat

- ruimte ontstaat voor maatwerk en experimenten: welke mogelijkheden zijn er om extra kansen te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt,
- waarbij verder wordt samengewerkt vanuit een gedeeld eigenaarschap/ verantwoordelijkheid door Opdrachtgever en het bedrijfsleven /opdrachtnemer,
- en binnen de samenwerking van een Opdracht een cultuur wordt gecreëerd waarin men, - binnen de grenzen van de regelgeving - ruimte benut, lef toont en van elkaar leert,
- teneinde samen invulling te geven aan een inclusieve samenleving en het aan de slag krijgen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Bij aanbestedingen die onder het bereik van de Rijksinkoopcategorie Uitzendkrachten en Arbeidsparticipanten Rijksoverheid vallen wordt gestimuleerd om zoveel mogelijk te kiezen voor Social return on investment 2.0.

Welke eisen gelden in deze aanbesteding met betrekking tot social return

Deelnemer kiest bij deze aanbesteding voor SROI 2.0. Eis 8.12 van het Programma van Eisen (bijlage A) heeft betrekking op de uitvoering van Social return.